Wrześniowy Czarnowiec, w przeszłości…

Category: historyczne,NEWS
written by Marek | 4 września 2026

W historii Czarnowca (gmina Rzekuń) daty **wrześniowe** wiążą się przede wszystkim z przełomowymi wydarzeniami z czasów II wojny światowej:

- **4 września 1944 roku – zakończyła się okupacja niemiecka w Czarnowcu**. Wieś znajdowała się pod hitlerowskim fetterem od 22 lipca 1941 roku, włączona bezpośrednio do III Rzeszy w strukturach *Landkreis Scharfenwiese* (rejencja ciechanowska). Tego dnia wojska niemieckie opuściły miejscowość w wyniku przesuwającego się frontu wschodniego i ofensywy Armii Czerwonej. [1]

Czy wpadnięcie pod sierp sowiecki to było „wyzwolenie i szczęście” dla mieszkańców wsi?

Wejście Armii Czerwonej na tereny kurpiowskie i mazowieckie w 1944 roku przyniosło mieszkańcom **skrajnie sprzeczne doświadczenia**, dlatego trudno oceniać je w kategoriach jednoznacznego „szczęścia”. Z jednej strony oznaczało to kres brutalnej okupacji niemieckiej, z drugiej – początek nowego, narzuconego systemu i kolejnych represji.

Bilans tamtych wydarzeń dla Czarnowca i okolicznych miejscowości składał się z kilku kluczowych wymiarów:

1. Koniec niemieckiego terroru

Dla lokalnej ludności wyparcie Wehrmachtu było przede wszystkim **ratunkiem przed fizyczną eksterminacją i przymusowymi wysiedleniami**. Niemcy realizowali na tych terenach brutalną politykę:

masowe łapanki, wywózki na roboty przymusowe do Rzeszy oraz bezwzględne kontyngenty żywnościowe, za których niedostarczenie groziła śmierć. Pod tym względem odejście frontu przyniosło natychmiastową ulgę.

2. Nowa okupacja i represje NKWD

Radość z odejścia Niemców trwała bardzo krótko. Miejsce Gestapo szybko zajęło **NKWD oraz tworzący się aparat bezpieczeństwa (UB)**.

- **Aresztowania i wywózki:** Dla regionu ostrołęckiego, gdzie niezwykle silna była partyzantka Armii Krajowej (AK) oraz Narodowych Sił Zbrojnych (NSZ), „wyzwolenie" oznaczało początek polowania na polskich patriotów. Wielu żołnierzy podziemia z gminy Rzekuń zostało aresztowanych, poddanych torturom lub wywiezionych w głąb ZSRR.
- **Grabieże i gwałty:** Przejście frontu oraz stacjonowanie oddziałów sowieckich wiązało się z masowymi rekwizycjami żywności, ubrań, inwentarza żywego oraz aktami przemocy wobec ludności cywilnej.

3. Druga faza wojny (wojna domowa)

Dla mieszkańców Czarnowca i okolic wrzesień 1944 roku nie zakończył dramatu wojny, a jedynie zmienił front. Ziemia ostrołęcka stała się terenem zaciętych walk **podziemia antykomunistycznego (Żołnierzy Wyklętych)** z nową władzą ludową, co niosło za sobą kolejne pacyfikacje wsi, obławy i strach przez następne lata.

Podsumowując, wydarzenia np. z 4 września 1944 roku mieszkańcy postrzegali nie jako pełną wolność, ale jako **zamianę jednej totalitarnej okupacji na drugą** – dającą szansę na przeżycie biologiczne, ale odbierającą suwerenność.

Gdy Sowieci przyszli do wsi, sołtys mógł realizować swoje zadania jak za

okupacji niemieckiej?

Zdecydowanie nie. Gdy we wrześniu 1944 roku do Czarnowca wkroczyła Armia Czerwona, praca sołtysa stała się **skrajnie niebezpieczna, a jej charakter diametralnie się zmienił**. Pojęcie „spokojnego realizowania zadań" na tym terenie przestało istnieć. [1]

Sytuacja przedwojennego lub okupacyjnego sołtysa po wejściu Sowietów załamała się z kilku kluczowych powodów:

1. Piętno „niemieckiego kolaboranta"

Dla sowieckich komendantów wojennych oraz nowo powstałego aparatu bezpieki (Resortu Bezpieczeństwa Publicznego), każdy, kto pełnił funkcje administracyjne pod okupacją niemiecką, automatycznie stawał się podejrzany. Choć sołtysi w czasie wojny byli często wybierani przez wieś i pełnili rolę „bufora" chroniącego sąsiadów przed Niemcami (pośrednicząc w kontyngentach czy robotach), Sowieci i polscy komuniści traktowali ich z ogromną nieufnością. Wielu z nich zostało natychmiast odsuniętych, a część aresztowano pod zarzutem kolaboracji.

2. Śmiertelny klincz: NKWD kontra Podziemie

Ziemia ostrołęcka i gmina Rzekuń były bastionami Armii Krajowej oraz Narodowych Sił Zbrojnych. Po 4 września 1944 roku sołtys znalazł się w sytuacji bez wyjścia:

- **Sowieci i NKWD** żądali od sołtysa list mieszkańców, pomocy w kwaterunku żołnierzy oraz wskazywania osób powiązanych z partyzantką.
- **Polskie podziemie antykomunistyczne** (które w Czarnowcu i okolicznych lasach było bardzo aktywne) karało śmiercią lub chłostą każdego urzędnika, który zbyt gorliwie współpracował z nową władzą lub donosił na partyzantów.

Sołtys musiał lawirować między lufami karabinów NKWD a wyrokami polskiego podziemia.

3. Nowe, bezwzględne zadania (Reformy i Kontyngenty)

Sowieci nie przynieśli „spokoju”, lecz natychmiastowe, brutalne egzekwowanie świadczeń rzeczowych na rzecz przesuwającego się frontu. Nowa władza nałożyła na rolników **obowiązkowe dostawy żywności** (często gorsze i bardziej bezwzględne niż niemieckie kontyngenty), a sołtys musiał je osobiście ściągać od swoich głodujących sąsiadów. Dodatkowo od jesieni 1944 roku sołtysów zaangażowano w realizację dekretu o **reformie rolnej**, co we wsiach wywoływało ogromne konflikty społeczne i sąsiedzkie.

W praktyce wielu dotychczasowych sołtysów w tym okresie **rezygnowało z funkcji, uciekało lub ukrywało się**, obawiając się aresztowania przez UB/NKWD bądź odwetu ze strony podziemia. Ich miejsce często zajmowali ludzie wskazani bezpośrednio przez nową władzę komunistyczną, traktowani przez lokalną społeczność jak obcy.

Czy znani są sołtysi z tego okresu, osoby pełniące bardzo trudną rolę w czasach okupacji?

Oficjalne, powojenne i okupacyjne kroniki nie zachowały jednego konkretnego nazwiska z przypisaną datą „wrzesień 1944”, jednak analizując lokalne dokumenty, akta metrykalne i rejestry Historii sołtysów na oficjalnym portalu Czarnowca, można z ogromnym prawdopodobieństwem wskazać osoby, które pełniły tę funkcję w tamtym krytycznym momencie: [1]

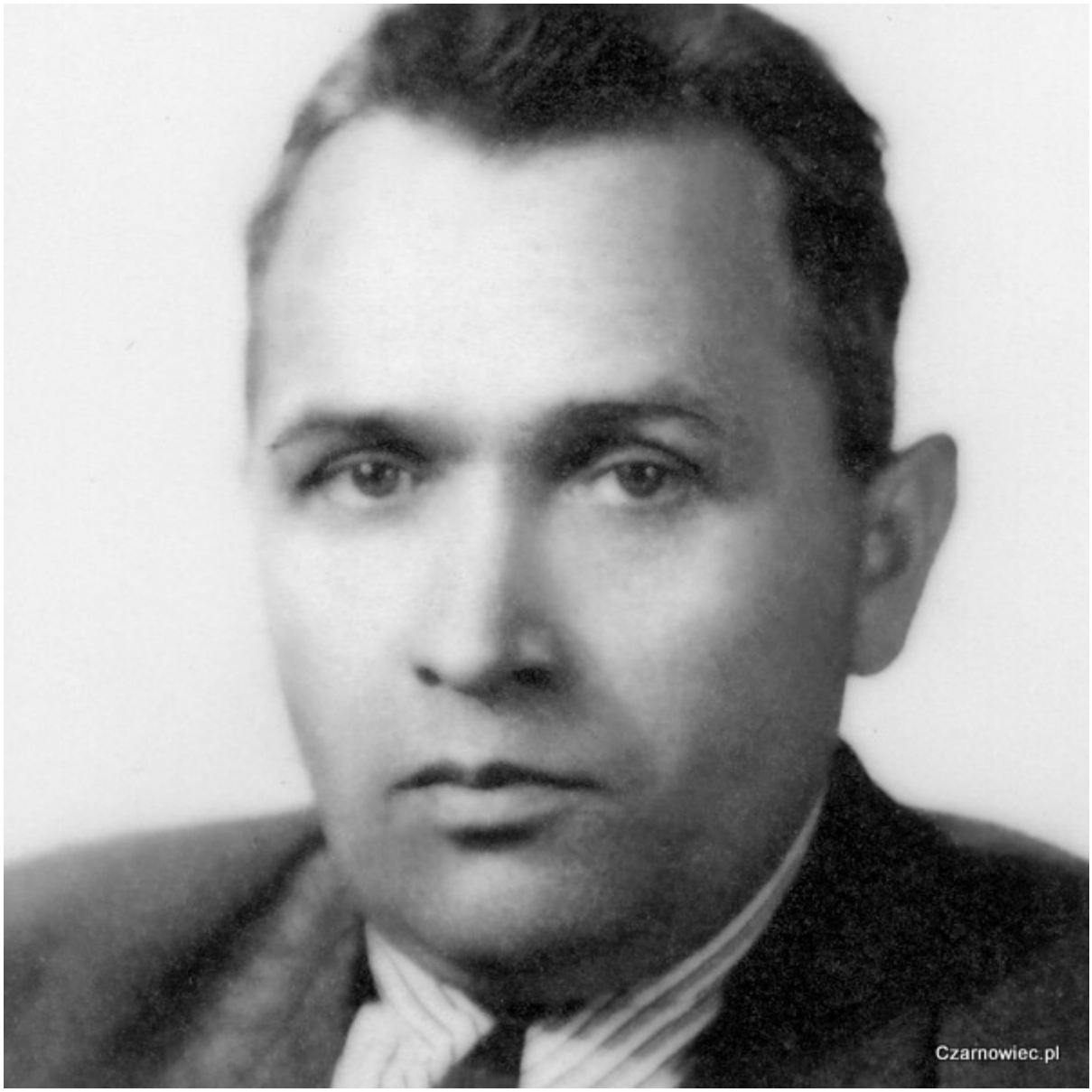
W 1944 roku – w trakcie przejścia frontu z rąk niemieckich w sowieckie – sołtysem Czarnowca był najpewniej **Ryszard Złotkowski** albo **Julian Borkowski**.

Kto tworzy ten krąg historycznych kandydatów?

- **Ryszard Złotkowski** (ur. 1906, zm. 1994) – to jedna z najważniejszych postaci w historii wsi. Był kapralem Armii Krajowej i synem lokalnego murarza. Z lokalnych zapisków wynika, że **pełnił**

funkcję sołtysa w okresie wojennym/powojennym. Jako żołnierz podziemia (odznaczony później Krzyżem AK) idealnie wpisuje się w postać zaufanego, lokalnego gospodarza, który mógł być wyznaczony przez wieś w końcówce okupacji. Po wejściu Sowietów jako akowiec musiał się ukrywać lub ograniczyć aktywność. [1, 2, 3]

- **Julian Borkowski** (ur. 1899, zm. 1982/1983) – przedwojenny i powojenny działacz społeczny. Był szanowanym obywatelem: pierwszym we wsi nauczycielem czytania i pisania, a później założycielem i prezesem Gminnej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska" w Rzekuniu (od 1947 r.). W kronikach Czarnowca figuruje jako dawny sołtys. Ze względu na autorytet i brak bezpośredniego uwikłania w struktury komunistyczne w 1944 roku, **mógł być osobą, którą wieś powołała na sołtysa w celu „dogadania się" z nową administracją**. [1, 2]
- **Franciszek Gierłowski** (lub ktoś z rodu Gierłowskich) – Gierłowscy to stary, zasłużony ród rolników z Czarnowca. W zachowanych przekazach dom pod numerem 4 (w którym mieszkał późniejszy znany sołtys Marek Karczewski) nazywany jest tradycyjnie **„domem po babci i sołtysie Gierłowskich"**. To wskazuje, że senior rodu pełnił tę funkcję w pierwszej połowie XX wieku – niewykluczone, że również pod okupacją niemiecką. [1, 2]

Ryszard Złotkowski

Jak wyglądała sytuacja w urzędzie?

Warto pamiętać, że we wrześniu 1944 roku, gdy do gminy Rzekuń weszli Sowieci, **nastąpił administracyjny chaos**. Dotychczasowi sołtysi wyznaczeni przez Niemców (tzw. *Scharfenwiese-Land*) uciekali w obawie przed samosądem lub aresztem NKWD. Z kolei nowi, narzucani przez PPR i instalujący się PKWN, dopiero tworzyli zręby rad narodowych.

Bardzo często w tamtych tygodniach funkcję tę sprawowali tymczasowo tzw. **„podsołtysi”** lub wyznaczeni naprędce zakwaterowani komendanci wojenni Armii Czerwonej, dopóki w urzędzie gminy w Rzekuniu nie sformowano oficjalnej, komunistycznej ewidencji.

Czy we wsi Czarnowiec pielęgnują pamięć o przeszłości?

W Czarnowcu pamięć o dramacie II wojny światowej oraz brutalnej rzeczywistości powojennej pod rządami Sowietów jest pielęgnowana w sposób **bardzo zauważalny, głęboki i zróżnicowany**.

Nie są to wyłącznie oficjalne, państwowe uroczystości – pamięć ta opiera się na unikalnym połączeniu **niezwykle aktywnego archiwum oddolnego** oraz lokalnych miejsc kultu religijnego i patriotycznego.

Można wyróżnić trzy najważniejsze filary, na których opiera się ochrona tej tożsamości historycznej:

1. Cyfrowe Archiwum i Obywatelska Pasja

Najbardziej unikalnym elementem pielęgnowania pamięci w Czarnowcu jest działalność lokalnych pasjonatów i regionalistów, na czele z dawnym sołtysem Markiem Karczewskim oraz Jackiem Pawłowskim. Prowadzą oni oficjalną stronę miejscowości **czarnowiec.pl**, która stała się żywym, cyfrowym pomnikiem historii. [1]

- Na portalu regularnie publikowane są niezwykle szczegółowe, historyczne opracowania, które nie uciekają od tematów trudnych, skomplikowanych i tragicznych.
- Opisywane są tam losy konkretnych mieszkańców wsi z tamtego okresu, jak chociażby historia pochodzącej z Czarnowca **Ludwiki Wyszomirskiej (ps. „Ksenia”)** – łączniczki i sanitariuszki w Powstaniu Warszawskim. Portal wprost przypomina o jej motywacjach: walce o wypędzenie Niemców i niedopuszczenie do nowej, sowieckiej okupacji. [1]
- Archiwum porusza bolesne i krwawe lokalne tematy powojenne (w tym niewyjaśnione, tragiczne losy rodu Cudnych, którzy zginęli w realiach powojennej, bratobójczej wojny domowej oraz komunistycznego bezprawia). [1]

Marek Karczewski, Jacek Pawłowski

2. Parafialne i Gminne Miejsca Pamięci (Rzekuń)

Czarnowiec historycznie i administracyjnie jest nierozerwalnie związany z sąsiednim **Rzekuniem**, który stanowi centrum pamięci narodowej dla całej gminy. To na cmentarzu parafialnym w Rzekuniu oraz przy lokalnym kościele skupiają się materialne dowody pamięci o poległych mieszkańców regionu.

- Znajdują się tam mogiły żołnierzy wojny obronnej września 1939 roku, a lokalna społeczność, szkoły oraz władze gminy każdego roku (zarówno 1 września, jak i w rocznice bitewne) organizują tam uroczyste apele pamięci, składanie kwiatów i zapalanie zniczy.

3. Bliskość Ostrołęki i Muzeum Żołnierzy Wyklętych

Mieszkańcy Czarnowca mają bezpośredni dostęp i czynnie uczestniczą w upamiętnianiu ofiar terroru komunistycznego w skali regionalnej. W sąsiedniej Ostrołęce pamięć o sowieckim zniewoleniu realizuje się poprzez:

- **Muzeum Żołnierzy Wyklętych w Ostrołęce** – to nowoczesna instytucja, która dokumentuje antykomunistyczny opór całego

regionu Kurpiowszczyzny i Mazowsza, w tym potyczki lokalnych oddziałów z gmin Rzekuń, rządzonych twardą ręką przez bezpiekę i NKWD.

- **Pomnik Ofiar Terroru Komunistycznego w Ostrołęce** – miejsce na skwerze im. Lecha Kaczyńskiego, pod którym mieszkańcy powiatu oddają hołd osobom zamordowanym, torturowanym i wywiezionym na Syberię przez Sowietów po 1944 roku. [1]

Mieszkańcy Czarnowca w Muzeum Żołnierzy Wyklętych

Pamięć w Czarnowcu nie zatarła się dzięki temu, że historia ma tu ludzką twarz – nie mówi się o abstrakcyjnych procesach politycznych, lecz o konkretnych domach, nazwiskach i rodzinach, które doświadczyły dramatu obu totalitaryzmów. [1, 2]

Tryb AI google, 4.09.2026 r.

Kalendarium Czarnowca – wrzesień 2026 r.

Category: historyczne,NEWS
written by Marek | 4 września 2026

Historii zmienić się nie da.
Historia może być barwna, bądź smutna.
Czarnowiec powstał w 1413 roku i wiele jeszcze kart swojej historii nie odkrył…

Dziś kolej na kartę **KALENDARIUM** z września.

Jakże obyć się dziś bez AI?
Można, ale czy nie warto „ją” zapytać co wie o wydarzeniach wrześniowych w naszej wiosce?

Pytamy. Oto wynik:

Okres Przedwojenny (Od założenia do 1938 r.)

- **1413 r.** – Włączenie osady Czarnowiec do nowo erygowanej parafii

Rzekuń przez biskupa płockiego Jakuba.

⚔️ II Wojna Światowa (1939–1945)

- **1939 r.** – Wybuch wojny, przemarsz polskiego 71. Pułku Piechoty oraz zajęcie wsi przez wojska niemieckie.
- **1939 r.** – Atak ZSRR na Polskę i początek pierwszej okupacji sowieckiej.
- **1944 r.** – Tragiczna śmierć ppor. Wiktora Złotkowskiego w bombardowaniu oflagu w Dössel oraz wkroczenie 3. Armii Radzieckiej (początek drugiej okupacji sowieckiej).
- **1945 r.** – Śmierć czterech żołnierzy Armii Krajowej (Jakackiego, Perzanowskiego, Kaczyńskiego, Stepnowskiego).

🏚️ Okres Powojenny i PRL (1946–1989)

- **1949 r.** – Śmierć Edmunda Chrostowskiego „Chrobrego” w walce z siłami bezpieki.
- **1980 r.** – Budowa drogi asfaltowej (obecnej ul. Radosnej) oraz decyzja architekta wojewódzkiego o zburzeniu dworu Wyszomirskich.

🏛️ Czasy Współczesne (Po 1989 r.)

- **2018 r.** – Otwarcie powiatowej Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej „Dom dla Dzieci”.
- **2019 r.** – Oddanie do użytku toru rowerowego Pump Track.

Dodatkowo poprosiłem AI, aby na tej podstawie utworzyła historyczny – graficzny kalendarz września dla Czarnowca.

Oto wynik:

Czy takie przedstawienie wydarzeń podoba się czytelnikowi?
Ocenę pozostawiam Państwu.

KALENDARIUM WRZEŚNIA

Marek Karczewski, 31.08.2026 r.

Źródła AI: „tryb AI google", „Chat GBT".

W 1981 r.! w Czarnowcu było dużo śniegu…

Category: FELIETONY,historyczne,NEWS
written by Marek | 4 września 2026

To już 44 lata, gdy w Polsce nadeszła wielka godzina próby.
13. grudnia 1981 r. obudziliśmy się w innej rzeczywistości.

Dziś należy wspominać ten dzień, bo wielu obecnych Mieszkańców nie było jeszcze na świecie, a my młodzi ludzie nie zdawaliśmy sobie sprawy z zagrożeń ze wschodu.
Co gorsza, w szkołach podstawowych, średnich i na studiach wpajano nam, że sowieci, to nasi przyjaciele i wybawcy!
W co mieliśmy wierzyć, gdy propaganda telewizyjna, radiowa i prasowa docierała do nas co dzień.
Nie każdy historyk – nauczyciel odważył się głosić prawdę.
Społeczeństwo Polski było przesiąknięte miłością do ZSRR (CCCP)…
Aż przyszła niedziela, 13. grudnia 1981 r.

Dziś internet z rana podrzuca taki oto tekst z Newsweek, z którym zachęcam się zapoznać (tekst oryginalny):

> *W grudniu 1980[1981] sowieckie czołgi stały nad polską granicą. „Interwencja w ciągu 48 godzin”*
>
> *9 grudnia 1980 r.[1981] katastrofa wydawała się nieunikniona. Zbigniew Brzeziński pokazał prezydentowi Carterowi raport CIA: co najmniej 27 dywizji osiągnęło gotowość natychmiastowego wkroczenia do Polski.*
>
> *Obserwujemy ruchy wojsk wzdłuż niemal wszystkich granic Polski, ciągnące zewsząd kolumny ciężarówek. Dywizje, pułki i ośrodki łączności zostały postawione w stan pełnej gotowości. Przyszykowano także zaplecze logistyczne oraz szpitale. Wyposażenie wojsk spadochronowych zostało załadowane na samoloty” – zanotował 9 grudnia 1980 r.[1981] w swoim dzienniku Brzeziński, doradca ds. bezpieczeństwa narodowego USA.*
>
> *Zdaniem amerykańskiego wywiadu interwencja miała nastąpić najdalej w ciągu 48 godzin. „Rozmawiałem z prezydentem. Jedyne, co możemy zrobić, to pozbawić Sowietów elementu zaskoczenia i uświadomić im, jaką cenę będę musieli zapłacić na arenie międzynarodowej” – podsumował Brzeziński.*
>
> *Amerykanie od początku grudnia śledzili na zdjęciach satelitarnych koncentrację sprzętu pancernego wzdłuż granic Polski. Wywiad radiowy odnotował gwałtowny przyrost szyfrowanych komunikatów między dowództwami armii i dywizji. Amerykańscy dyplomaci z państw ościennych depeszowali, że wstrzymany został ruch na przejściach granicznych z Polską, a nawet dostęp do obszarów w pasie przygranicznym.*
>
> *Najcenniejsze informację pochodziły jednak od Jacka Stronga, agenta ulokowanego w Sztabie Generalnym polskiej armii. Jedynie kilka osób w CIA wiedziało wtedy, że pod tym kryptonimem kryje się płk Ryszard Kukliński.*
>
> *W pierwszych dniach grudnia Strong donosił: „Przedstawiciele »bratnich armii« przebrani w stroje cywilne przeprowadzają zwiad na trasach*

inwazji, wytyczają marszruty i sprawdzają warunki terenowe przyszłych działań. Scenariusz interwencji zakłada zgrupowanie wkraczających armii w pobliżu najważniejszych ośrodków stacjonowania wojsk polskich w celu przeprowadzenie ćwiczeń z wykorzystaniem ostrej amunicji. Następnie, w zależności od rozwoju wydarzeń, wszystkie większe polskie miasta, zwłaszcza ośrodki przemysłowe, zostaną odcięte od świata. Zgodnie z planem Sztabu Generalnego Sił Zbrojnych ZSRR Armia Polska pozostanie w koszarach, podczas gdy wojska »sojusznicze« będą prowadziły przegrupowania na całym terytorium Polski".

Sytuacja w Polsce była głównym przedmiotem narad w Białym Domu z udziałem prezydenta, sekretarzy stanu i obrony oraz doradcy ds. bezpieczeństwa. Interwencja zbrojna w Polsce przekreślałaby nadzieję na oddolną demokratyzację bloku sowieckiego, ale bardziej niepokojący był jej wymiar militarny. Tysiące czołgów oraz setki tysięcy żołnierzy znalazłoby się bliżej wschodnich granic NATO, co znacząco zmieniało scenariusz ewentualnej wojny.

Pierwszy sekretarz PZPR próbował ratować i państwo i siebie, składając wiernopoddańczy hołd Breżniewowi. „Utrzymujemy stałe kontakty z kierownictwem KPZR i bardzo cenimy sobie, towarzyszu Leonidzie Iljiczu, waszą opinię i rady, których nam udzielacie – mówił podczas obrad. – Uznajemy fundamentalne znaczenie waszej oceny dotyczącej naszych trudności, pokrywa się ona z naszą oceną co do przyczyn konfliktów, które występują w Polsce. Pod kierownictwem premiera pracuje sztab utworzony przez Biuro Polityczne i przygotowuje cały szereg różnych środków. Do nich należy między innymi kwestia wprowadzenia stanu wojennego w Polsce. Przygotowywana jest też operacja aresztowania szczególnie aktywnych działaczy kontrrewolucji. Utworzymy też specjalne grupy składające się ze szczególnie zaufanych członków partii, jeżeli będzie to konieczne, zostaną one wyposażone w broń. (…) Bądźcie pewni, towarzysze, że wówczas wykażemy się dużym zdecydowaniem w stosunku do kontrrewolucji, w obronie socjalizmu, socjalistycznej władzy w Polsce".

Kreml wydawał się udobruchany upokorzeniem Kani. Na zakończenie obrad Breżniew wygłosił co prawda zwyczajową litanię pretensji pod adresem polskiego kierownictwa, ale też pochwalił je za gotowość do podjęcia zdecydowanych kroków. Zebrani jednogłośnie przyjęli treść

lakonicznego komunikatu i nie podejmowali już tematu wspólnych manewrów.

Sprawa wróciła jednak tego samego wieczoru podczas rozmowy w cztery oczy między Kanią i Breżniewem. „A więc dobrze, nie wejdziemy. Chyba że sytuacja się skomplikuje – wtedy wejdziemy. Ale bez twojej zgody nie wejdziemy" – miał powiedzieć radziecki przywódca.

Z raportów CIA wiadomo, że przygotowania do interwencji bynajmniej nie ustały w tym momencie. Kolejne jednostki dołączały do wojsk zgrupowanych wzdłuż granicy z Polską. Amerykanie odpowiedzieli eskalacją gróźb: Carter zapowiedział, że Stany Zjednoczone rozważają wzmocnienie obecności militarnej na Bliskim Wschodzie, a kwatera główna NATO ogłosiła podniesienie gotowości bojowej sił Sojuszu w obliczu „potencjalnego zagrożenia".

Być może decydujące znaczenie miała lista amerykańskich sankcji gospodarczych planowanych wobec Związku Radzieckiego, która za sprawą Brzezińskiego wyciekła do prasy. 12 grudnia wywiad satelitarny poinformował, że radzieckie dywizje wracają do koszar.

Historycy do dzisiaj mają problem, jak zinterpretować sowieckie działania wobec Polski w pierwszej połowie grudnia 1980 r.[1981] Blef? Skala mobilizacji i mnogość uruchomionych procedur wydają się sugerować, że Kreml naprawdę gotów był na militarną interwencję.

Co zatem odwiodło Kreml od „udzieleniu bratniej pomocy"? Co zatrzymało radzieckie dywizje pancerne? Przemówienie Kani w Moskwie oprócz ogólnych obietnic nie zawierało niczego, co zmieniałoby radziecką ocenę sytuację w Polsce – Solidarność nadal była w ofensywie, a PZPR wciąż w defensywie.

Prawdopodobnie zatem narada przywódców państw Układu Warszawskiego została przez ekipę Breżniewa wykorzystana jako zasłona dymna, dzięki której można było wycofać się z podjętej już decyzji, zachowując twarz. Decydująca była szybka i zdecydowana reakcja Waszyngtonu, która uświadomiła Kremlowi, jaki będzie koszt zlikwidowania Solidarności. Politbiuro uznało, że per saldo bardziej opłaca się dać polskim towarzyszom czas na przygotowanie własnego stanu

wojennego.

Echa sytuacji międzynarodowej docierały rzecz jasna do polskiego społeczeństwa, chociaż pogłoski o mobilizacji Układu Warszawskiego traktowano trochę jako propagandową grę władzy – przysłowiowe strachy na Lachy. „Oświadczenia rosyjskie wskazują pośrednio, że przynajmniej na razie nie wkroczą – notował w swoim dzienniku Waldemar Kuczyński. – Jednak nigdzie nie stwierdza się wprost, że w ogóle nie mają takich planów. Interwencja jest dość powszechnym tematem rozmów, ale mam wrażenie, że nie dostaje nam wyobraźni i mówimy o tej ewentualności zadziwiająco spokojnie. Może po prostu nie wierzymy w taką ewentualność?”.

A było naprawdę blisko.

Źródło: Piotr Osęka, „W grudniu 1980[1981] sowieckie czołgi stały nad polską granicą. „Interwencja w ciągu 48 godzin”, „Newsweek Polska” 50/2020

Tyle Newsweek…
Pomijając fakt, że autor pomylił daty, które oczywiście dotyczą **13 grudnia 1981** r! (nie 1980!) jest tu zawarte sporo treści, jak zawsze do dyskusji.
Czy Kukliński i Jaruzelski pozostali zdrajcami dla naszego kraju, czy może bohaterami?
Opinie jak zawsze są podzielone.
W opinii Polaków jest zawsze różnica zdań, nie tylko w tej kwestii.

W okresie, po wyzwoleniu kraju z wpływów państwa sowieckiego, jedynym, wspólnym dniem ze zdecydowaną, zgodną decyzją Polaków były wybory parlamentarne…

25 września 2025 r. podczas zorganizowanego spotkania autorskiego przez Muzeum Żołnierzy Wyklętych w Ostrołęce ze znanym historykiem Antonim

Dudkiem padło dużo słów o trudnym dla Polaków okresie, m.in. stanie wojennym.
Zadałem wówczas profesorowi Antoniemu Dudkowi pytanie: „Kiedy zatem narodziła się Trzecia Rzeczpospolita i jaką datę wyznaczyłby Pan na świętowanie tak znaczących przemian?”.
Profesor odpowiedział: ***„jedynym dniem w powojennej historii Polski jest dzień 4 czerwca 1989 r. gdzie Polacy jednoznacznie opowiedzieli się za obaleniem dotychczasowej władzy i zdecydowane oderwanie się od wpływów sowieckich.”***
To był jedyny dzień po II wojnie światowej gdzie Polacy pokazali swą jedność.

W przypadku wprowadzenia, w 1981 r. przez Jaruzelskiego stanu wojennego na terytorium całego kraju, oraz współpracy Ryszarda Kuklińskiego z CIA (Centralną Agencją Wywiadowczą) opinie Polaków są wielce różniące się.

Jeśli ktoś z Państwa posiada własne doświadczenia z 13 grudnia 1981 r., prosimy o wpisanie w komentarzu.

Wspomnienia z 2020 r.

Chciałbym przypomnieć również opowieść kolegi Zbyszka, którą publikowaliśmy na naszych łamach. **Można to przeczytać tu ->**

Wyobraźcie sobie Państwo sytuację ze zdjęcia poniżej, gdzie dziecko czeka na wieczorynkę, a w ekranie telewizora widzi Jaruzelskiego…

GDAŃSK
BERLIN
POZNAŃ
WARSZAWA
PRAHA
BUDAPEST
2025.10.04 Czarnowiec.pl (MK)

2025.10.04 Czarnowiec.pl (MK)

2025.10.04 Czarnowiec.pl (MK)

2025.10.04 Czarnowiec.pl (MK)

Proletariusze wszystkich krajów, łączcie się!

Trybuna Ludu

ORGAN KOMITETU CENTRALNEGO POLSKIEJ ZJEDNOCZONEJ PARTII ROBOTNICZEJ

WARSZAWA, poniedziałek 14 grudnia 1981 r. Cena 2 zł AA

WOJCIECH JARUZELSKI: Zwracam się do wszystkich obywateli – nadeszła godzina ciężkiej próby. Próbie tej musimy sprostać, dowieść, że Polski jesteśmy warci!

Ukonstytuowała się Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego

Rada Państwa wprowadziła stan wojenny na obszarze całego kraju

Przemówienie gen. armii W. Jaruzelskiego

OBYWATELKI I OBYWATELE POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ!

Zwracam się dziś do Was jako żołnierz i jako szef rządu polskiego. Zwracam się do Was w sprawach wagi najwyższej.

Ojczyzna nasza znalazła się nad przepaścią.

Dorobek wielu pokoleń, wzniesiony z popiołów polski dom ulega ruinie. Struktury państwa przestają działać. Gasnącej gospodarce zadawane są codziennie nowe ciosy. Warunki życia przytłaczają ludzi coraz większym ciężarem.

...

Tak pojmujemy ideę porozumienia narodowego. Podtrzymujemy ją. Szanujemy wielość światopoglądów. Doceniamy patriotyczne stanowisko Kościoła. Istnieje nadrzędny cel, jednoczący wszystkich myślących, odpowiedzialnych Polaków: miłość Ojczyzny, konieczność umocnienia z takim trudem wywalczonej niepodległości, szacunek dla własnego państwa. To najmocniejszy fundament prawdziwego porozumienia.

OBYWATELKI I OBYWATELE!

...

Jeszcze Polska nie zginęła póki my żyjemy.

Proklamacja Wojskowej Rady Ocalenia Narodowego

...

(DOKOŃCZENIE NA STR. 3)

Obwieszczenie Rady Państwa

...

(DOKOŃCZENIE NA STR. 3)

Pełny tekst przemówienia gen. Wojciecha Jaruzelskiego o wprowadzeniu stanu wojennego.
„Trybuna Ludu" z 14 grudnia 1981

Europejskie Centrum Solidarności

Full transcript of General Jaruzelski's speech on the introduction of martial law.
Trybuna Ludu, 14 December 1981

European Solidarity Centre

2025.10.04 Czarnowiec.pl (MK)

CZOŁÓWKA
2025.10.04 Czarnowiec.pl (MK)

CZOŁÓWKA
2025.10.04 Czarnowiec.pl (MK)

MOSKWA
KINO
Czas
APOKALIPSY
2025.10.04 Czarnowiec.pl (MK)

2025.10.04 Czarnowiec.pl (MK)

2025.10.04 Czarnowiec.pl (MK)

Foto: Marek Karczewski. Europejskie Centrum Solidarności w Gdańsku, 4.10.2025 r.

Marek Karczewski, 13.12.2025 r.

17 września 1939 r. Związek Sowiecki zbrojnie zaatakował Polskę

Category: Historia,historyczne
written by Marek | 4 września 2026

17 września 1939 r. Związek Sowiecki zbrojnie zaatakował Polskę

17 września 1939 r. około godziny czwartej nad ranem Związek Sowiecki zbrojnie zaatakował Polskę. W ten sposób Stalin wywiązał się z sierpniowego, tajnego porozumienia z Hitlerem (pakt Ribbentrop-Mołotow), które przewidywało wspólną agresję na Rzeczpospolitą, zajęcie i podział jej terytorium oraz faktyczną likwidację państwa polskiego. III Rzesza i ZSRS na przestrzeni nieco ponad 2 tygodni zapoczątkowały w ten sposób wybuch II wojny światowej.

foto: ciekawostkihistoryczne.pl

Przed samym atakiem, komisarz spraw zagranicznych ZSRS Wiaczesław Mołotow odczytał ambasadorowi RP w Moskwie Wacławowi Grzybowskiemu krótką notę, w której nie wspominając ani słowem o antypolskiej zmowie Stalina z Hitlerem, za powód wkroczenia wojsk sowieckich do Polski i unieważnienia polsko-sowieckiej umowy o nieagresji podawał „wewnętrzne bankructwo państwa polskiego" i „troskę Rządu Sowieckiego o zamieszkującą terytorium Polski pobratymczą ludność ukraińską i białoruską".

Armia Czerwona uderzyła na Polskę na całej długości wschodniej granicy II RP (ponad 1400 km). Inwazję poprzedziło szczegółowe wywiadowcze rozpoznanie potencjału militarnego polskich sił wojskowych i przygotowanie zakrojonych na szeroką skalę aresztowań polskiej elity państwowej. Atak

został przeprowadzony z ogromną siłą na dwóch frontach. Polakom zacięcie zmagającym się od 1 września z armią III Rzeszy został wbity nóż w plecy. Sytuację dodatkowo pogarszała dyrektywa Naczelnego Wodza marszałka Edwarda Rydza-Śmigłego o unikaniu walk z jednostkami ACz i wycofywaniu oddziałów WP do Rumunii i na Węgry.

17 września 1939 r. w Polsce rozpoczęła się okupacja sowiecka, która w niedługim czasie doprowadziła do ludobójstwa w Katyniu i masowych deportacji Polaków na wschód. Poza tym ta data to symboliczny początek trwałej utraty Kresów Wschodnich i pozbawienia Rzeczypospolitej niepodległości na kilkadziesiąt następnych lat.
źródło: muzeum1939.pl

W Czarnowcu, w lesie istnieją jeszcze ślady z tamtych lat.

Są jeszcze widoczne, nawet w tej chwili najbardziej, bo wycina się kolejny czarnowiecki las jednocześnie odkrywając ślady historii Drugiej Wojny Światowej.
Na wykonanych w lipcu tego roku zdjęciach widać okopy, transzeje oraz leje po bombach lotniczych.
Z opowieści już nieżyjących mieszkańców wynika, że w tych lasach siedzieli ruskie (Ukraińcy)…

Nieżyjący już mieszkańcy opowiadali również swoje przeżycia jak było podczas okupacji niemieckiej i ruskiej. Jak zachowywali się i jak traktowali Polaków po napaści Niemieccy żołnierze a jak ruskie (Ukraińcy).
Do tych opowieści będziemy jeszcze wracać na łamach naszej strony, w dziale **HISTORIA**.

Dążymy do tego aby dotrzeć do choć jednego śladu kto i kiedy walczył na tym terenie (ze zdjęć).
Gdyby ktoś z Państwa posiadał wiedzę i materiały świadczące o walkach z II wojny światowej na terenach Czarnowca to serdecznie prosimy o udostępnianie.

Dziś mija 84 lata od napaści sowietów…

Pamiętajmy.

MK

2023.09.17 Czarnowiec.pl (MK)

2023.09.17 Czarnowiec.pl (MK)

2023.09.17 Czarnowiec.pl (MK)

2023.09.17 Czarnowiec.pl (MK)

2023.09.17 Czarnowiec.pl (MK)

2023.09.17 Czarnowiec.pl (MK)

2023.09.17 Czarnowiec.pl (MK)

2023.09.17 Czarnowiec.pl (MK)

2023.09.17 Czarnowiec.pl (MK)

2023.09.17 Czarnowiec.pl (MK)

2023.09.17 Czarnowiec.pl (MK)

2023.09.17 Czarnowiec.pl (MK)

2023.09.17 Czarnowiec.pl (MK)

2023.09.17 Czarnowiec.pl (MK)

2023.09.17 Czarnowiec.pl (MK)

Na poniższej grafice z portalu https://mapy.zabytek.gov.pl/nid/ widać doskonale to miejsce.

